01/10/2022

1 Οκτωβρίου: Εορτάζει ο Άγιος Ρωμανός ο Μελωδός

/ Βίοι Αγίων

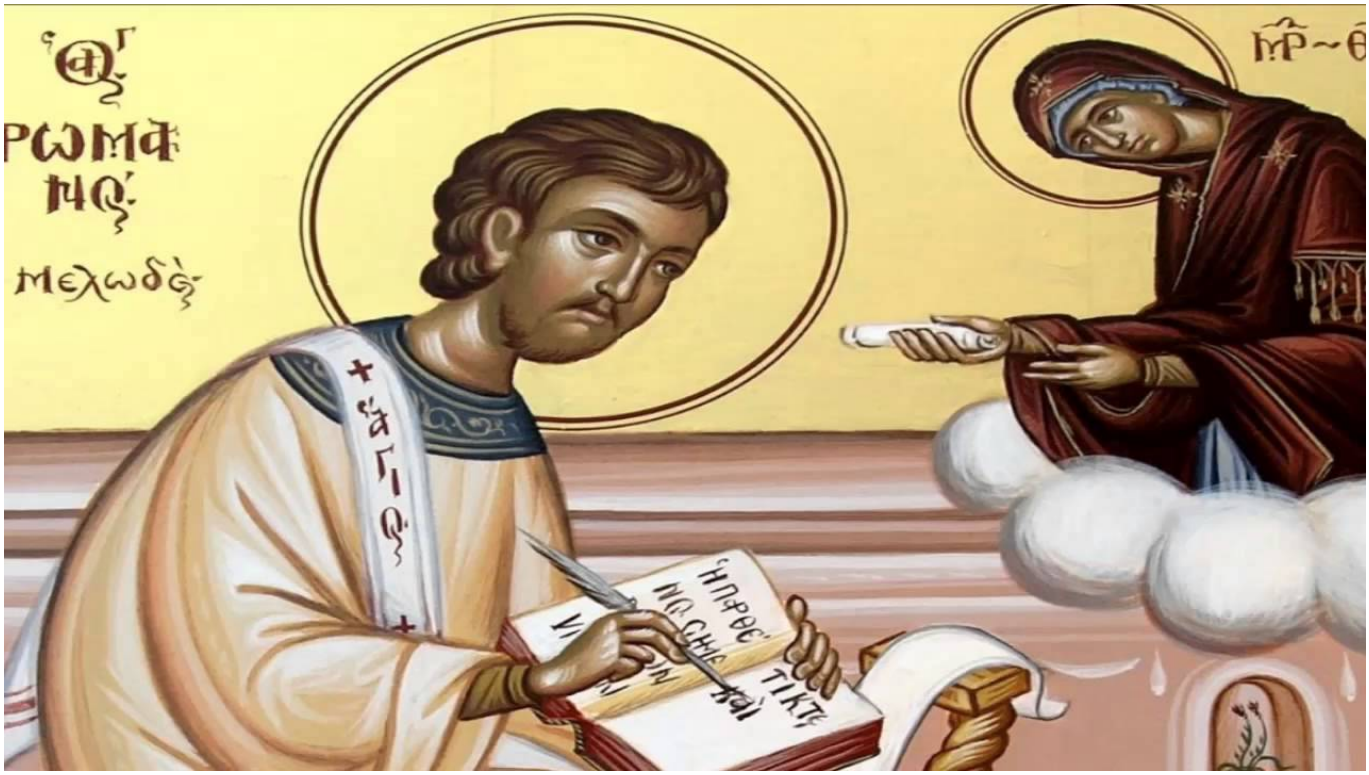

Σήμερα 1 Οκτωβρίου η Ορθόδοξη Εκκλησία εορτάζει τη Σύναξη της Παναγίας της Γοργοεπηκόου και τον Άγιο Ανανία. Επίσης, γιορτάζουν οι Άγιοι της Μουσικής, ο Όσιος Γρηγόριος ο Δομέστιχος, ο Όσιος Ιωάννης ο Κουκουζέλης και ο Όσιος Ρωμανός ο Μελωδός.

Άγιος Ρωμανός ο Μελωδός

> Καὶ πρὶν μὲν ὕμνει Ῥωμανὸς Θεὸν Λόγον,
> Ὑμνεῖ δὲ καὶ νῦν, ἀλλὰ σὺν τοῖς Ἀγγέλοις.

Οι πληροφορίες για τον βίο του οσίου **Ρωμανού** δυστυχώς είναι λίγες. Έζησε ή τον 6ο αιώνα μ.Χ. επί του βασιλέως Αναστασίου του Α’ ή κατά μία άλλη εκδοχή,

τον 8ο αιώνα μ.Χ. επί τού βασιλέως Αναστασίου του Β’. Γεννήθηκε στην Έμεσα της Συρίας και σύμφωνα με ανώνυμο ύμνο ήταν εβραϊκής καταγωγής.

Αρχικά είχε χρηματίσει διάκονος στην εκκλησία της Βηρυτού. Κατόπιν μετέβηκε στην Κωνσταντινούπολη και έμεινε στα κελιά τού Ναού της Θεοτόκου.

Ο Ρ**ωμανός** είχε μέτρια παιδεία και το ποιητικό ταλέντο του ήταν ακόμα άγνωστο. Διεκατέχετο όμως από μία βαθιά πίστη στην σεπτή μνήμη της Παναγίας της Παρθένου και τακτικά παρακολουθούσε στον Ναό της **Παναγίας των Βλαχερνών** τις κατανυκτικές ολονυκτίες. Σε μία τέτοια, στην γιορτή των Χριστουγέννων, που παραβρέθηκε η ψυχή του γέμισε με κατάνυξη και όταν γύρισε στο κελί του είδε όνειρο την Παναγία να του προσφέρει ένα βιβλίο και να του λέει να το καταφάει. Ο Ρωμανός από την επίδραση τού ονείρου συνέθεσε για την γέννηση τού Χριστού το τροπάριο «Ἡ Παρθένος σήμερον τὸν ὑπερούσιον τίκτει καὶ ἡ γῆ τὸ σπήλαιον τῷ ἀπροσίτω προσάγει..». Από την στιγμή αυτή η ποιητική επιφοίτηση του οσίου Ρωμανού έμεινε άσβεστη και αναδείχτηκε ο εξωχότερος και μεγαλύτερος μελωδός της Εκκλησίας μας.

Ο **Ρωμανός** έγραψε χίλιες περίπου συνθέσεις από τις όποιες διασώθηκε μόνο το ένα δέκατο. Πολυποίκιλα τα θέματά του. Ύμνησε όλους σχεδόν τους Αγίους και τις εορτές της **Χριστιανικής Εκκλησίας**. Ανεξάντλητος στις συλλήψεις και στον πλούτο ιδεών, γνωρίζοντας τον τρόπο να προσδίνει πρωτοτυπία ακόμη και στα πιο κοινά θα μπορούσε να χαρακτηρίσει κανείς θέματα. Το χωρίς χάρη πολλές φορές υλικό του (γεγονότα και βίος Αγίων) μπορούσε να το μετατρέψει σε ζωντανό δραματικό πίνακα. Τα πρόσωπα των Αγίων αλλά και της Παναγίας και του Χριστού παρουσιάζονται απόλυτα ζωντανά χωρίς τίποτα το νεκρικό ή απόκοσμο.

Η ποίηση του **Ρωμανού του Μελωδού** εκφράζει την ίδια την εποχή του, τους πόθους και τις ελπίδες εκείνων των ανθρώπων. Γι΄ αυτό και το έργο του δεν εξετάζεται μόνο από Θρησκευτικής άποψης ή λογοτεχνικής αλλά και ιστορικής και λαογραφικής. Η γλώσσα του απλή, χωρίς στόμφους και όπου παρουσιάζεται ρητορική μακρολογία επειδή έτσι επιβαλλόταν από την ανάγκη των τότε λειτουργικών πλαισίων, αυτή γίνεται χωρίς να κουράζει. Γενικά οι φράσεις του περιέχουν μια πλαστικότητα, μεστή νοημάτων κατά μια άψογη τεχνική όπως παραδέχονται ειδικοί.

Ο **Γερμάνος βυζαντινολόγος καθηγητής Κρουμβάχερ,** πλέκει το εγκώμιο του Ρωμανού. Η κριτική, λέει, ανακήρυξε τον Ρωμανό σαν τον μεγαλύτερο ποιητή του Βυζαντινού αιώνα, αληθινό Πίνδαρο αυτού. Κατείχε ανεξάντλητο πλούτο ιδεών, ανυπέρβλητη πλαστικότητα φράσεως, μεστή και δυνατή γλώσσα, θησαυρό αρμονίας ποικίλων και καλλιτεχνικών ρυθμών.

Ο **Ρωμανός** χρησιμοποίησε το ποιητικό εκείνο είδος πού λέγεται εκκλησιαστικός Ύμνος και του χάρισε την τελειότερη μορφή. Ο Ύμνος αποτελείται από το Κοντάκιον (προσόμοιον ή κουκούλιον), τους Οίκους και το Εφύμνιον και στηρίζεται πάνω στο νόμο της Ισοσυλλαβίας και ομοτονίας. Μαζί με το ποιητικό κείμενο συνέθετε ο ίδιος και τη μουσική ή έδενε το νέο ποίημα πάνω σε παλιότερη μουσική σύνθεση. Θεματικά τα έργα του αναφέρονται περισσότερο σε γεγονότα της ζωής του Χριστού και σε ιερά πρόσωπα της Γραφής, όπως και σε βίους άγιων. Το είδος αυτό της ποίησης κυριαρχεί και σήμερα στην εκκλησιαστική ποίηση.

‘Αγιος Ανανίας ο Απόστολος

> Λίθοις νέμειν θέλοντα μηδαμῶς σέβας,
> Ἀνανίαν βάλλουσι δυσσεβεῖς λίθοις.
> Λεύσθη Ἀνανίας Ὀκτωβρίου ἥματι πρώτῳ.

Υπακούατε *«ἐκ καρδίας εἰς ὃν παρεδόθητε τύπον διδαχῆς»* (Προς Ρωμαίους, ΣΤ’ 17). Κάνετε υπακοή με όλη την καρδιά σας στον ακριβή κανόνα της χριστιανικής διδασκαλίας. Τέτοιος άνθρωπος υπακοής στο Θεό ήταν και ο απόστολος Ανανίας. Διότι, όταν ο Θεός του είπε με όραμα να συναντήσει το **Σαύλο**, που ήταν ο φόβος και ο τρόμος των χριστιανών, έκανε υπακοή στα λόγια του Κυρίου. Αμέσως πήγε στην Ευθεία οδό και αναζήτησε το σπίτι του Ιούδα, όπου ήταν ο **Σαύλος.** Τον θεράπευσε, τον βάπτισε χριστιανό, και έπειτα αυτός, με το όνομα **Παύλος,** έγινε ο μέγας **Απόστολος των Εθνών**. Κατόπιν ο **Ανανίας** πήγε στην Ελευθερούπολη, όπου με τη διδασκαλία του είλκυσε στο Χριστό πολυάριθμες ψυχές.

Ο θόρυβος όμως που δημιούργησε η αποστολική του δράση, έκανε τον ηγεμόνα **Λουκιανό** να τον συλλάβει. Χρησιμοποίησε πολλούς και ποικίλους τρόπους προκειμένου να αλλαξοπιστήσει ο **Ανανίας.** Αλλά ο **Ανανίας** έμεινε αμετακίνητος στα χριστιανικά του φρονήματα. Τότε ο **Λουκιανός** τον μαστίγωσε με νεύρα βοδιών. Έπειτα, με σιδερένια νύχια του ξέσχισε τα πλευρά και έκαψε τις πληγές του με αναμμένες λαμπάδες.

Τέλος, αφού τον έβγαλε έξω από την πόλη, τον λιθοβόλησε. Έτσι, ο **Ανανίας** πήρε το αμαράντινο στεφάνι της υπακοής στο **θέλημα του Θεού**.

Πηγή: Ορθόδοξος Συναξαριστής